

Toekomstvisie 'Maak Toekomst in Oude IJsselstreek'

Begeleidende Notitie

8 februari 2020

Projectteam Toekomstvisie en Omgevingswet

Inhoudsopgave

Inhoudsopgave	2
Inleiding	2
Wat is de Toekomstvisie (en wat niet).....	2
Participatie	3
Samenwerking met ketenpartners.....	4
Uitvoering.....	5

Inleiding

Deze notitie begeleidt één van de belangrijkste kadernota's van de komende 10 jaar, de Toekomstvisie getiteld 'Maak Toekomst in Oude IJsselstreek'. In deze Toekomstvisie schetsen we het strategische perspectief voor onze gemeente. En we laten zien wie we zijn en wat we kunnen. Want Oude IJsselstreek is een mooie plek om te leven, en een uitstekende plek om het te maken.

Het is altijd goed om een Toekomstvisie te hebben, maar de Toekomstvisie die nu voorligt is een bijzondere. Het is de eerste stap op weg naar onze omgevingsvisie. Op 1 januari 2022 wordt namelijk de Omgevingswet van kracht, waarin alle wet- en regelgeving over de fysieke leefomgeving wordt gebundeld. Deze wet vraagt veel van ons als gemeente, en van alle initiatiefnemers in onze gemeente. Het hele bestel gaat immers op de schop. De wetgever heeft gelukkig bepaald dat de invoeringsperiode loopt tot 2029. In deze periode kunnen we rustig, stap voor stap, onze huidige manier van werken omzetten naar de nieuwe. De eerste stap die we zetten op dit pad ligt nu aan u voor: de Toekomstvisie.

In deze notitie leggen we u verder uit wat de Toekomstvisie wel en niet is, wat deze inhoudt en betekent. Ook leggen we uit hoe we tot deze Toekomstvisie zijn gekomen, en hoe we aan de slag gaan met de ten uitvoerlegging. Daarnaast leggen we uit wat de rol van participatie gaat zijn onder de Omgevingswet, en hoe wij naar onze omgeving kijken. Dat betekent namelijk nogal wat voor hoe we samenwerken met mensen, bedrijven, instellingen en andere overheden en ketenpartners.

Wat is de Toekomstvisie (en wat niet)

De Toekomstvisie is dus de eerste stap op weg naar de omgevingsvisie. De wetgever legt als volgt uit wat een omgevingsvisie zoal behelst:

“Iedere gemeente in Nederland stelt een omgevingsvisie op: een strategische visie voor de lange termijn voor de gehele fysieke leefomgeving. Een omgevingsvisie gaat in op de samenhang tussen ruimte, water, milieu, natuur, landschap, verkeer en vervoer, infrastructuur en cultureel erfgoed.”¹

Toen wij begonnen met het opstellen van de omgevingsvisie, hebben we vrij snel besloten dat we de eerste alinea van de definitie te beperkt vonden. Zo'n harde scheiding tussen de fysieke en de sociale leefomgeving zagen wij in onze gemeente niet terug. Daarom hebben we snel gebruik gemaakt van de vormvrije aard van de omgevingsvisie om deze breder te trekken en te beginnen met een

---

¹ www.aandeslagmetdeomgevingswet.nl

Toekomstvisie. We voegden elementen als positieve gezondheid, welbevinden en demografie toe. Dit doet meer recht aan de integraliteit van de samenleving en van onze manier van werken.

Daarna hebben we met gemeenteraad en college de richting van de Toekomstvisie bepaald, waarna een uitgebreid participatief traject kon starten. Over de volle breedte van de gemeente hebben we gesproken met inwoners, ondernemers, belangengroepen, verenigingen en individuen. Dit in meer dan 100 verschillende gesprekken en sessies. Hierbij kwamen in thematische bijeenkomsten elementen als mobiliteit, identiteit, economie, en gezondheid aan bod. We hielden expertsessies en inspiratiesessies. Op deze participatieve basis hebben we vervolgens met college en ambtelijke organisatie, eveneens in de volle breedte, voortgebouwd.

De Toekomstvisie valt uiteen in drie delen. In het eerste gedeelte omschrijven we wie we zijn, wat onze identiteit is. In het tweede gedeelte beschrijven we de kernkwaliteiten van onze gemeente en ons landschap, dat wat we belangrijk vinden, op basis van de inmiddels bekende termen van brede welvaart. En tot slot stellen we onszelf in het derde deel 6 visionaire opgaven, dat waar we naartoe willen. Hiermee zijn we gestart op de route naar de omgevingsvisie, die volgens de wetgever gekenmerkt werd door drie onderdelen:

De omgevingsvisie bevat volgens de Omgevingswet:

- de hoofdlijnen van de kwaliteit van de fysieke leefomgeving
- de hoofdlijnen van de voorgenomen ontwikkeling, het gebruik, het beheer, de bescherming en het behoud van het grondgebied, en
- de hoofdzaken van het beleid op alle relevante terreinen van de fysieke leefomgeving²

De genoemde 'hoofdlijnen van de voorgenomen ontwikkeling' vindt men terug in de zes inhoudelijke opgaven. Deze zes opgaven zijn gebiedsgericht, en vrij specifiek van aard. Enerzijds geven zij voor de weergegeven gebieden een heldere visie aan. Anderzijds staan zij ook symbool voor de richting die wij voor de gemeente voorstellen.

We willen benadrukken dat deze opgaven een visie uitstralen. Het zijn geen projectplannen of vast te leggen doelen. Ze moeten ons richting geven in de ontwikkelingen die de komende jaren gaan plaatsvinden. Daarbuiten is de toekomst hoe dan ook onvoorspelbaar. Wellicht houden wij ons over vijf jaar met geheel andere opgaves bezig. Deze onvoorspelbaarheid hebben we tot uitdrukking gebracht in het 'witte vel', ook wel de zevende opgave. Op dit witte vel projecteren we als het ware alle mogelijkheden en kansen die zich de komende jaren nog gaan voordoen. En we roepen onszelf op het stuur in handen te nemen als het gebeurt.

Daarom is de Toekomstvisie bij uitstek géén statisch document. Juist niet! Het is dynamisch, beweegt mee met de buitenwereld. Nieuwe inzichten in de buitenwereld, de markt, de maatschappij, de gemeentelijke organisatie leiden vanzelfsprekend tot aanpassingen. En die ruimte hebben we ook. Want wat we vandaag vastleggen, hoeft niet in beton gegoten te zijn. We gaan met deze visie aan de slag, we gaan vooruit. Door vooruit te gaan verleggen we onze horizon en kijken we op een andere manier dan nu tegen de dingen aan. Het mag vanzelfsprekend zijn dat we daarom regelmatig de tijd nemen om deze Toekomstvisie bij te stellen, te actualiseren. Alleen door de Toekomstvisie steeds te blijven maken, doen we recht aan Oude IJsselstreek.

Participatie

De ontwikkeling van de Toekomstvisie heeft plaatsgevonden in samenspraak met de hele gemeente. Meer dan 100 gesprekken met inwoners, ondernemers, belangengroepen, verenigingen en individuen hebben input vanuit de samenleving opgeleverd. Een zeer uitgebreid participatietraject, gericht op inhoud en identiteit.

Het mag dan ook voor zich spreken dat we ook bij de uitvoering ervan ook streven naar dezelfde samenspraak en goede afstemming met de omgeving. En dat dat geldt voor alle initiatiefnemers.

---

² www.aandeslagmetdeomgevingswet.nl

Zowel mensen, bedrijven, instellingen als overheden. Alleen dan kunnen we het doel van de invoering van de Omgevingswet bereiken: meer eenvoud, vrijheid en verantwoordelijkheid in de brede samenleving voor de inrichting van de fysieke leefomgeving. Van ons als gemeente vraagt dit een continue afweging tussen enerzijds ruimte geven aan initiatieven, en anderzijds het centraal stellen van het algemeen belang.

Ten eerste ruimte geven. Als gemeente zijn we vaak zelf de eerste initiatiefnemer, en geven we vervolgens de samenleving om ons heen de ruimte om daarin te participeren of er wat van te vinden. Maar de Omgevingswet vergt ook van ons dat we meer en vaker ruimte geven aan initiatieven om ons heen, waar wij vervolgens aan kunnen deelnemen of wat van vinden. En eigenlijk vinden we dat niet meer dan normaal, want in Oude IJsselstreek is er altijd ruimte voor goede en innovatieve ideeën en initiatieven. Ten tweede het centraal stellen van het algemeen belang. Dat vormt de kern van alle rollen die we als gemeente vervullen, of het nu is als samenwerkingspartner, opdrachtgever, bevoegd gezag of initiatiefnemer. De bedoeling is altijd het bijdragen aan een beter Oude IJsselstreek. Maar de wereld is veranderlijk, ruimte schaars en middelen beperkt. Het algemeen belang vraagt van ons als gemeente telkens het maken van afwegingen tussen vernieuwen of behouden, vrijlaten of inperken, uitgeven of in kas houden, ruimte geven of regie nemen, enzovoorts. Allemaal gericht op een schone, gezonde en veilige leefomgeving waar alle Oude IJsselstreekers kunnen leven en werken, ondernemen en innoveren, samen toekomst maken.

Daarom is participatie zo belangrijk, en ook opgevoerd als één van de pijlers van de Omgevingswet. Sterker nog, de wetgever heeft nog dit jaar in de Eerste Kamer bepaald dat ieder bevoegd gezag beleid moet opstellen waarin de principes van participatie worden opgeschreven en uitgelegd. Zodat iedereen weet waar hij aan toe is. Daarom stellen wij nog vóór de invoering van de Omgevingswet in 2022 een Participatieverordening op. Hierin benoemen we de uitgangspunten van goede participatie, hoe het participatieproces vorm kan krijgen, en de verschillende rollen die in dat proces bestaan. Daarnaast maken we expliciet hoe we als gemeente vorm gaan geven aan participatie bij grotere projecten en besluiten in de fysieke leefomgeving.

Alvorens wij aan de slag gaan met het opstellen van deze verordening willen wij graag in een informatieve, interactieve sessie met uw raad spreken over het onderwerp participatie. Hiermee bereiken we een gedeeld normenkader over wat (goede) participatie kan en moet inhouden. Dat zorgt er op zijn beurt dan weer voor dat het beoordelen van grote ruimtelijke ontwikkelingen in de toekomst op een eenvoudiger en prettigere manier kan plaatsvinden.

Samenwerking met ketenpartners

In de Toekomstvisie gaan we er al kort op in, maar willen het hier nogmaals benadrukken: we hebben als gemeente te maken met vele ketenpartners in de fysieke leefomgeving om ons heen. En allemaal hebben we wat te zeggen over (delen van) de fysieke leefomgeving. Voor de hand liggen dan bijvoorbeeld het Waterschap en de Omgevingsdienst Achterhoek, maar denk ook aan de GGD, Rijkswaterstaat en de Provincie. Doordat we allen wat te zeggen hebben, zijn we ook allen van elkaar afhankelijk. Dat vereist goede afspraken en samenwerking.

Het mag bijna voor zich spreken, maar bij alle initiatieven waar dat van toepassing is zoeken wij optimale samenwerking met onze ketenpartners. Dichtbij werken we samen met de buurgemeenten, en in iets groter verband in de Regio Achterhoek. Op het gebied van integrale veiligheid en gezondheid met de Veiligheidsregio Noord en Oost-Gelderland, en met de GGD Noord en Oost Gelderland. Bovenlokaal werken we ook met Waterschap en Provincie, bijvoorbeeld rond de rivier. Internationaal in Euregio Rijn-Waal en met Kreis Borken.

De Omgevingswet vergt straks van ons dat we als ketenpartners nog nauwer gaan samenwerken. We worden er immers lokaal gezamenlijk voor verantwoordelijk dat bijvoorbeeld een vergunningsaanvraag soepel en binnen de termijnen verloopt. Om deze nauwe samenwerking verder gestalte te geven wordt op regionaal niveau reeds het nodige werk verricht.

Uitvoering

Een Toekomstvisie vraagt om ideeën voor de uitvoering. Hoe gaan we aan de slag met de realisatie, hoe geven we vorm, handen en voeten aan een visie voor de langere termijn. Het eerste en kortste antwoord is: dat doen we al. De ideeën en ontwikkelingen die in de Toekomstvisie worden geschetst komen niet uit de lucht vallen, voor een deel zijn we er al mee doende. De Oude IJsselzone en het VIP, bijvoorbeeld, zullen u niet onbekend voorkomen.

Toch is het logisch dat we deze bekende ontwikkelingen opnemen in de Toekomstvisie. Ze behoren immers vrij letterlijk tot onze visie voor de toekomst. Daarnaast is er ook een noodzaak. De Toekomstvisie is immers de eerste stap naar onze omgevingsvisie. Deze wordt een belangrijke kadernota en start voor de verdere invoering van de Omgevingswet. Daarom is het logisch om de grote ontwikkelingen die we voorzien te schetsen, naast de gewenste ontwikkelingen.

De uitvoering van de Toekomstvisie zal op twee manieren plaatsvinden. Ten eerste in het kader van de Omgevingswet, nadat deze van kracht is geworden. Dan zetten we de volgende stap door de Toekomstvisie te evalueren, en eventueel updaten, om deze vervolgens vast te stellen als omgevingsvisie onder de Omgevingswet. Maar de Omgevingswet vereist van ons meer dan het hebben van een omgevingsvisie. We moeten die straks ook gaan verankeren in het zogeheten omgevingsplan, en waar nodig in omgevingsprogramma's. De implementatie van de Omgevingswet zal gefaseerd plaatsvinden. Hij wordt weliswaar van kracht op 1 januari 2022, maar de invoeringsperiode loopt tot 2029. Dat betekent dat we de uitwerking en uitvoering van alle stukken onder de Omgevingswet ook stapsgewijs met uw raad gaan doen. Daarbij bouwen we dus voort op de Toekomstvisie zoals deze er nu ligt.

Daarnaast gaan we natuurlijk ook aan de inhoud van de Toekomstvisie uitvoering geven. Dat willen we blijven doen zoals we dat gewend zijn. We stellen visie- en ambitiedocumenten op die gebieds- of opgavegericht de lijn aangeven. Vergelijk het met de beleidsnotitie Recreatie en Toerisme, of de visie op Landschap, Natuur en Groene Kernen. Op dergelijke wijze zullen wij de opgaves uit de Toekomstvisie stap voor stap meer vorm geven. Voor wat betreft de inhoudelijke kernkwaliteiten van ons gebied die naar voren komen in de Toekomstvisie, die willen we graag koesteren. En waar mogelijk verbeteren. We zijn voornemens daarvoor de omgevingsprogramma's in te zetten, waarin we een set maatregelen en beleid formuleren die leiden tot die gewenste kwaliteiten. Het kan dan gaan om kwaliteiten als geluid of duisternis, maar ook om hoe we bijvoorbeeld met verkeer en mobiliteit omgaan.

Bij al deze stappen, waar we dus nog jaren de tijd voor hebben, gaan we uw raad goed informeren en meenemen in het te nemen proces. Ook volgend jaar, voorafgaand aan de inwerkingtreding, moeten er al besluiten genomen worden. U kunt daarvoor binnenkort een planning tegemoet zien. Bij het nemen van die besluiten hebben we dan wel al een basis om op terug te vallen, de Toekomstvisie. En door het nemen van die besluiten dragen we straks bij aan het motto van de Toekomstvisie:

Maak toekomst in Oude IJsselstreek!